

Úvodní slovo

Vážené kolegyně,
vážení kolegové,
všechny vás vítám
v novém roce 2017.

To, co nás stále zajímá a provází již od minulého roku, je jednoznačně novela autorského zákona. Ovšem novela, kterou dostáváme od našich zákonodárců jako dárek do nového roku, není svým obsahem právě tím, co bychom si představovali. Absolvoval jsem čtyři jednání na půdě Poslanecké sněmovny a můj dojem je, že zákonodárci využili transpozici směrnice Evropského parlamentu k tomu, aby kolektivní správu autorských práv v ČR klepl přes prsty. Můžeme spekulovat, do jaké míry je otázka autorského práva zpolitizovaná či jaký vliv má ta která zájmová skupina uživatelů.

Faktem zůstává, že novela jde daleko nad rámec směrnice a že tzv. vládní návrh obsahoval praktické zmrazení sazebníků ochrany již dlouho před naším údajně „drastickým zdražením“ repro hudby až o 50 %. Toto takzvané likvidační zdražení se natvrdo týká pětihvězdičkových hotelů ve městech nad 80 000 obyvatel a představuje zdražení o 3 Kč za jeden televizní přístroj v hotelovém pokoji denně, pokud ovšem pokoj bude obsazený.

Nemohl jsem si také nevšimnout, že všechny připomínky uživatelů, ať už více, či méně smysluplné, si našly k zákonodárcům svého doručovatele. Po druhém čtení v Poslanecké sněmovně se vynořilo 92 pozměňovacích návrhů. Nemusím jistě zdůrazňovat, že drtivá

většina návrhů nesměřuje k posílení ochrany autorských práv, ba právě naopak. Snad bych v celém zákoně našel tak tři čtyři nové paragrafy, které jsou v zájmu autorů, ale nechci uprostřed legislativního procesu rozebírat jednotlivá ustanovení. Mohla by to být medvědí služba. Omezím se jen na konstatování, že při jednání v posledním, tzv. školském výboru přece jen došlo, díky právníkům ze strany předkladatele na straně jedné a zpravodaje na straně druhé, k jistému „vyčištění“ předlohy zákona.

Nepříjemné na celé situaci je, že tento poměrně restriktivní zákon přichází v době, kdy nositelé autorských práv utrpěli tvrdou ránu ztrátou celého trhu hudebních nosičů a čelí nekontrolovatelnému šíření děl on-line. Mám k tomu pár čísel. Ekonomická hodnota on-line platform na evropském trhu se odhaduje na 22 miliard eur. Z toho 62 % přímo či nepřímo souvisí s používáním autorsky chráněného obsahu. Za jeden měsíc navštíví tyto evropské platformy 676 mil. uživatelů, ale z nich jen 24 mil. navštíví digitální služby s platnou licencí. To je cca 3,5 %. Ostatních 96,5 % získá přístup k autorsky chráněnému obsahu zdarma, na platformách se sdíleným obsahem. Tyto servery autorům neplatí nic nebo skoro nic. Přitom je zjevné, že právě snadný přístup ke kulturnímu obsahu služby je klíčový pro získávání zákazníků a tvorbu zisku platformy.

On-line platformy využívají institut „safe harbour“ (bezpečný přístav), takže neodpovídají za sdílený obsah do té doby, než někdo podá provozovateli služby stížnost (formou DMCA) na porušování zákona. Tento problém ale novela neřeší.

Z uvedených čísel vyplývá, že většina veřejnosti používá autorsky chráněná díla ne vždy zcela legálně. Pro tuto většinu je mnohem výhodnější si vše vykompenzovat přesvědčením, že postupuje korektně a racionálně (přece jako všichni ostatní), a věřit, že za případné nesrovnalosti může autorský zákon nebo kolektivní správce. To je zdrojem vlažného postoje naší společnosti k ochraně duševního vlastnictví.

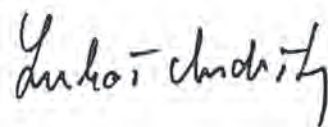
Abych tuto chmurnou úvahu trochu odlehčil, koneckonců nedávno byl silvestr, uvedu doslovné znění zdůvodnění jednoho pozměňovacího návrhu ze sněmovního tisku. Návrh směřoval ke zrušení ustanovení, které připouští při tvorbě sazebníku kolektivního správce srovnání úrovně ochrany podle HDP s ostatními evropskými zeměmi.

„Srovnání s odměnami v jiných evropských zemích nezohledňuje ekonomickou situaci v ČR, kterou nejde v tomto případě určit takto neurčitě vůči hrubému domácímu produktu na osobu podle parity kupní síly. Tento makroekonomický ukazatel je schopen porovnat celou ekonomiku, ale nikoliv tu výše, která je trhem — uživatelem (například u restaurací by byl ukazatel vztažený k průměrné maloobchodní ceně oběda či 10stupňového piva daleko více vypovídající, obdobně jako je tomu v západních zemích u tzv. Big Mac indexu, srovnávajícího průměrnou cenu specifického typu hamburgeru v prodejnách McDonald's v té které zemi).“

Vítejte v autorskopravní hamburgerárně... Cože?

Přeji všem mnoho štěstí, zdraví a bohatou inspiraci v roce 2017.

Váš Luboš Andršt

Magazín OSA
Číslo 01/2017
Obálka: Jiří Pavlica

Fotografie: Miroslav Martinovský

Magazín Autor in vydává OSA — Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, o. s., Čs. armády 20, 160 56 Praha 6, oddělení PR a komunikace, telefon: 220 315 121, e-mail: komunikace@osa.cz

Registrace MK ČR E 19237, Vychází 4× ročně, náklad 8 550 výtisků, místo vydání Praha

Redakce si vyhrazuje právo upravovat a krátit příspěvky. Děkujeme za pochopení. Toto číslo vyšlo dne 17. 1. 2017.

Redakce: Petr Soukup, Šárka Chomoutová / Redakční rada: Zdeněk Nedvěd, Michal Prokop, Jan Fischer, Jan Krůta
Koncept, design a sazba: Jiří Troskov / Korektury: Petra Helikarová